

використаних ресурсів або капіталу (власного, оборотного тощо). Вони визначаються як відношення прибутку до оподаткування і чистого прибутку до вартості капіталу (активів) або їх складових. Ресурсні показники рентабельності використовуються у сфері управління капіталом і цікавлять різних суб'єктів аналізу, зокрема менеджмент підприємства – прибутковість сукупного капіталу, інвесторів і кредиторів – віддача на вкладений капітал, власників і засновників – прибутковість власного капіталу.

Висновки. Необхідність забезпечення стійкого фінансового стану підприємств малого бізнесу вимагають створення ефективних методик аналітичних оцінок, практична реалізація яких забезпечить оперативність прийняття управлінських рішень. Послідовність аналізу фінансових результатів і рентабельності діяльності суб'єктів малого підприємництва включає:

- дослідження структури і динаміки показників доходів, витрат та фінансових результатів з використанням прийомів горизонтального і вертикального аналізу;
- визначення впливу факторів на зміну показників фінансових результатів за допомогою методики детермінованого факторного аналізу;
- розрахунок показників рентабельності та окупності діяльності, вивчення їх динаміки та факторів зміни;
- обґрунтування шляхів та розрахунок резервів підвищення рівня прибутковості господарської діяльності.

Умовою підвищення ефективності функціонування суб'єктів малого підприємництва є випереджальне зростання доходів і прибутків порівняно зі зростанням витрат і капіталу.

Список використаних джерел:

1. Гуріна Н.В. Організаційні аспекти аналізу витрат і доходів підприємств. *Облік і фінанси*. 2013. № 3 (61). С. 92-98.
2. Подольська В.О., Яріш В.О. *Фінансовий аналіз*. Київ: Центр навчальної літератури, 2007. 488 с.
3. Савицька Г.В. *Економічний аналіз діяльності підприємства*. Київ: Знання, 2007. 668 с.
4. Токарева Т.О. *Методика і організація обліку та аналізу фінансових результатів діяльності на малих підприємствах*: автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит». Київ, 2005. 21 с.
5. Цал-Цалко Ю.С. *Фінансовий аналіз*. Київ: Центр навчальної літератури, 2008. 566 с.
6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України № 73 від 7.02.2013 р. (зі змін. і доп.). URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва», затверджене наказом Міністерства фінансів України № 39 від 25.02.2000 р. (у редакції наказу Міністерства фінансів України № 25 від 24.01.2011 р.) (зі змін. і доп.). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
8. Тютюнник Ю.М., Єрмоленко В.М. Детермінований факторний аналіз фінансових результатів підприємств малого бізнесу. *Економіка і підприємництво: організаційно-методологічні аспекти обліку, фінансів, аудиту та аналізу*. Полтава, 2017. Вип. 17. Том 1. С. 59-63.
9. Тютюнник Ю.М. *Фінансовий аналіз*. Частина II. Полтава: ПДАА, 2014. 394 с.

Рецензент д.е.н., професор Плаксієнко В.Я.

УДК 640.4-047.44(477.87)

Шитікова Т.В., аспірант кафедри готельно-ресторанної справи
Мукачівський державний університет

АНАЛІЗ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

У статті проведено аналіз статистичних показників основних складових сфери гостинності Закарпатської області, до яких було включено: підприємства розміщення, підприємства харчування, перевезення (транспортні послуги), відпочинок (рекреація).

Проаналізовано основні статистичні показники в розрізі міст та районів області, а також в розрізі останніх років, що дало змогу прослідкувати динаміку їх зміни.

Ключові слова: сфера гостинності, складові сфери гостинності, статистичні показники сфери гостинності Закарпаття.

Шитикова Т.В.

АНАЛИЗ СФЕРЫ ГОСТЕПРИИМСТВА ЗАКАРПАТСКОЙ ОБЛАСТИ

В статье проведен анализ статистических показателей основных составляющих сферы гостеприимства Закарпатской области, в которые были включены: предприятия размещения, предприятия питания, перевозки (транспортные услуги), отдых (рекреация). Проанализированы основные статистические показатели в разрезе городов и районов области, а также в разрезе последних лет, что позволило проследить динамику их изменения.

Ключевые слова: сфера гостеприимства, составляющие сферы гостеприимства, статистические показатели сферы гостеприимства Закарпатья.

Shytikova T.

AN ANALYSIS OF THE HOSPITALITY SPHERE OF THE TRANSCARPATHIAN REGION

The article analyzes the statistical key figures of the main constituents of the hospitality sphere of the Transcarpathian region, which includes: accommodation companies, catering companies, transportation (transport services), recreation (recreation).

The main statistical indicators have been analyzed in the context of cities and districts of the region, as well as in the context of recent years, which made it possible to trace the dynamics of their changes.

Key words: sphere of hospitality, components of hospitality sphere, statistical key figures of the hospitality sphere of Transcarpathia.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Сфера гостинності є невід'ємною складовою соціально-економічного розвитку країни і її розвиток є важливою складовою інтеграції українського туристичного ринку в європейське середовище.

Інтерес до сфери гостинності все більше зростає серед вітчизняних та іноземних вчених враховуючи постійний розвиток туристичного та готельного бізнесу, важливістю підготовки кваліфікованих кадрів, необхідністю систематизувати знання про дану сферу економіки.

Поняття сфера гостинності стало свого роду моральним орієнтиром для практиків, декларацією необхідності надання готельних та супутніх послуг не по «принципу конвеєра», а з врахуванням етичних, психологічних, соціально-культурних правил гостинності, індивідуальних потреб клієнтів. Очевидно, що якість сервісу в сучасній туристичній індустрії повністю залежить від дотримання даних правил [1, с. 66].

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми.

Існує багато трактувань визначення сфера гостинності. Цією проблематикою займалися М. П. Мальська [2], Т. А. Фролова [3], Д. І. Єлканова [4], Ф. Котлер [5], А. Ю. Баранова [6], Є. А. Джанджугазова [7] та ін.

Беручи за основу визначення Т.А. Фролової, можна сказати, що в структуру індустрії гостинності в широкому сенсі входять такі основні складові:

1. Підприємства розміщення
2. Підприємства харчування
3. Перевезення (транспортні послуги)
4. Відпочинок (рекреація)

Цілі статті. Основною ціллю даної статті є аналіз сфери гостинності в Закарпатській області, дослідження динаміки зміни основних показників, які характеризують дану сферу та визначення тенденцій її розвитку.

Матеріалами досліджень є дані Головного управління статистики в Закарпатській області, а саме: статистичний щорічник «Закарпаття 2017», статистичний збірник «Закарпаття - санаторії та туризм» та дані державного статистичного спостереження ф.№1-послуги (квартальна) «Звіт про обсяги реалізованих послуг» з попередньо оформленого запиту щодо діяльності ресторанів, надання послуг мобільного харчування у розрізі міст та районів області. У процесі роботи використано методи дедукції, порівняння, статистичного аналізу, графічний тощо.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. В інфраструктурі туризму одне з центральних місць займають готелі та аналогічні засоби розміщування. На території області у 2017 році функціонувало 208 таких підприємств, створених юридичними особами та фізичними особами-підприємцями, у тому числі 147 готелів, 44 туристичні бази, гірські притулки, студентські літні табори, 12 мотелів, 4 хостели, 1 гуртожиток для приїжджих. Згідно функціональної структури підприємств, як і раніше, найбільш поширені є готелі (рис.1).

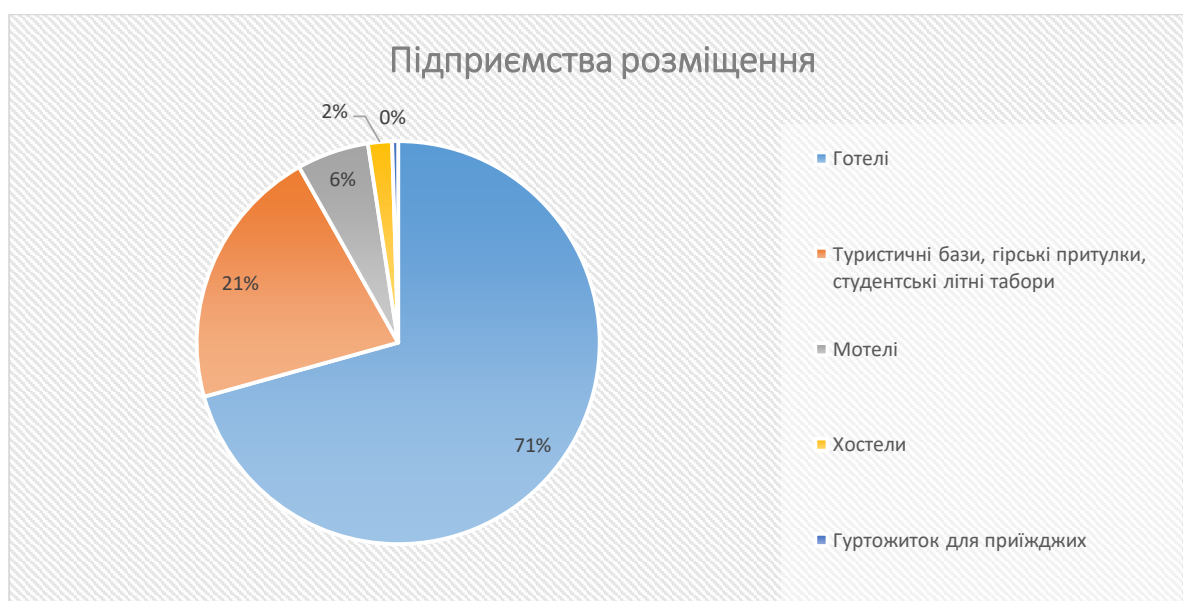

Рис.1 Структура готелів та аналогічних засобів та аналогічних засобів розміщення
Джерело: сформовано автором згідно [8, с. 64]

Відповідно до статистичних даних отриманих від Головного управління статистики в Закарпатській області, протягом 2017 року послугами готелів та аналогічних засобів розміщування скористалися 237,9 тис. подорожуючих, що на 16,4 % більше, ніж у попередньому році (204,4 тис.осіб). Із них 208,1 тис.осіб - громадяни України, 29,8 тис.- іноземці. Найбільше приїжджих зупиняються у містах Ужгород (42,4 тис.осіб або 17,8%), Ужгородському районі (32,1 тис.осіб або 13,5%), Виноградівському районі (24,4 тис.осіб або 10,3%), Міжгірському районі (19,9 тис осіб або 8,4%), Перечинському районі (19,2 тис.осіб або 8,1%), м.Мукачево (18,1 тис.осіб або 7,6%), Мукачівському районі (16,4 тис.осіб або 6,9%), місті Берегово (15,0 тис.осіб або 6,3%), Рахівському районі (12,2 тис.осіб або 5,1%) та Свалявському районі (11,6 тис.осіб або 4,9%). Готелями обслужено 74,0% від загальної кількості розміщених приїжджих в області, туристичними базами, гірськими притулками, студентськими літніми таборами – 22,0%, хостелами - 2,3%, мотелями – 1,6% та гуртожитками для приїжджих - 0,1% [8, с. 64].

Загальна сума доходів від наданих послуг готелів та аналогічних засобів розміщення у 2017 році склала 229,7 млн.грн, що на 20,4% більше ніж у попередньому році, з них 173,4 млн.грн – дохід від надання послуг власне готелів.

Якщо порівнювати кількість готелів та аналогічних засобів розміщення у Західному регіоні, можна відмітити, що на першому місці по їх кількості стоїть Львівська область- 277 од, на другому Івано-Франківська - 244 од, на третьому Закарпатська область - 208 од, та Чернівецька на четвертому- 75 од.

Зростання туристичного попиту стимулює і зростання готельної пропозиції у Закарпатті. Візуально процес зміни кількості готелів та аналогічних засобів розміщення та їх номерного фонду за останні 5 років зображено на рис.2:

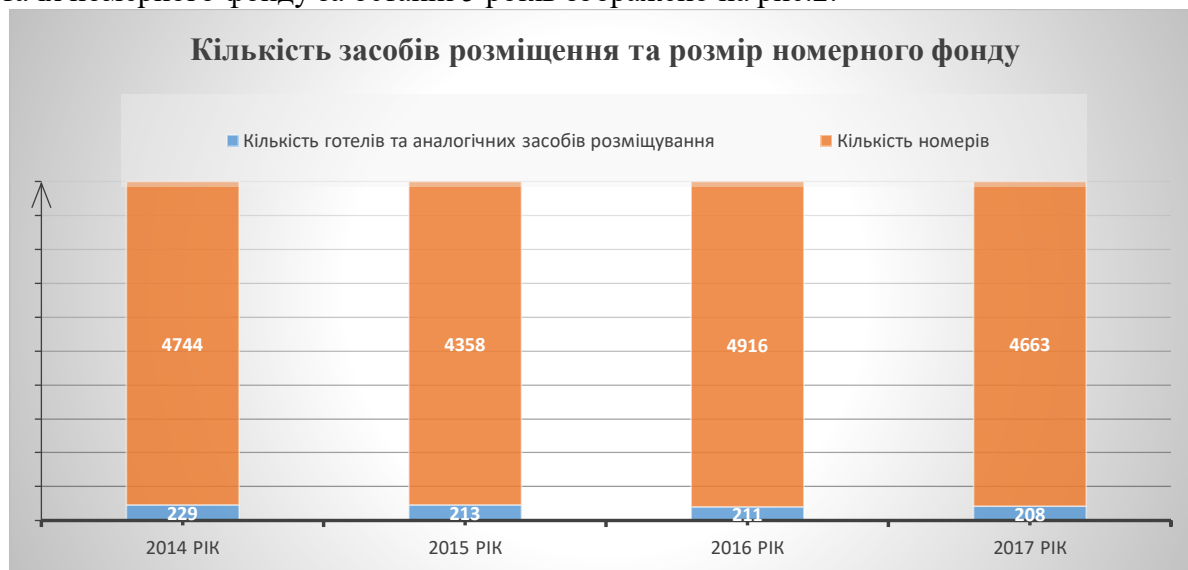

Рис.2 Динаміка зміни засобів розміщення та номерного фонду по роках
Джерело: розробка автора згідно [8, с. 65]

За останні 4 роки кількість готелів та аналогічних засобів розміщення зменшилася з 229 до 208 одиниць.

Говорячи саме про райони Закарпатської області, то з 208 готелів та аналогічних засобів розміщення найбільше знаходиться в Рахівському районі- 38, далі розташовуються в спадному порядку м.Ужгород та Свалявський район- по 29, в Хустському- 16, Виноградівському- 14, Міжгірському, Тячівському та Ужгородському районах- по 13, В Мукачівському-9, Воловецькому-7, м. Мукачево-6, м. Хуст та Великоберезнянському районі-5, м.Берегово- 4, Перечинському районі- 3, Березівському-2 та у м.Чоп і Іршавському районі- 1[8,с. 66].

Порівнюючи структуру номерного фонду готелів та аналогічних засобів розміщення можна констатувати, що з 2016 по 2017 рік кількість номерів вищої, другої та третьої категорій зросла (вища категорія - з 18,4% до 18,9%, друга - з 15,1% до 16,3%, третя – 12,1% до 12,4%), в той час як кількість номерів першої категорії зменшилися (перша - з 54,2% до 52,4%). Проте номери першої категорії все одно складають основну частину структури номерного фонду.

Щодо місткості готелів та аналогічних засобів розміщення, то загальна місткість в загальному по області складала у 2017 році 10 169 місць. З них, відповідно до даних Головного управління статистики у Закарпатській області, лідерами по кількості місць були - Рахівський район– 1609, м. Ужгород- 1586, Виноградівський район- 1268 та Свалявський район – 1066 місць. Порівнюючи загальну місткість з попереднім 2016

роком, то кількість скоротилася на 489 місць (на 4,6%), тоді як загальна становила 10 658 місць (проти 10 169 місць у 2017).

Проте, не дивлячись на зменшення кількості місць у засобах розміщення, кількість обслужованих приїжджих збільшилася з 204,4 тис. осіб у 2016 (з них 21,9 тис. іноземців) до 237,9 тис. осіб у 2017 році (в тому числі 29,8 тис. іноземців), тобто на 16,4%.

Враховуючи розподіл іноземних громадян у готелях та аналогічних засобах розміщення за країнами їх прибуття у 2017 році Закарпаття відвідали туристи з таких країн як Угорщина (5375 осіб), Ізраїль (5001 осіб), Словаччина (2581 осіб), Польща (2299 осіб), США (2227 осіб), Німеччина (2086 осіб), Чехія (1631 осіб), Білорусь (990 осіб), Італія (945 осіб), Російська Федерація (789 осіб), Македонія (716 осіб), Норвегія (713 осіб), Румунія (652 осіб), Австрія (478 осіб), Словенія (370 осіб), Нідерланди (362 осіб), Сербія (284 осіб), Молдова (243 осіб), Франція (199 осіб), Латвія (186 осіб), Португалія (182 осіб), Канада (161 осіб), Литва (153), Туреччина (124), Данія (112), Швеція (88), Грузія (88), Велика Британія (86), Азербайджан (72), Хорватія (60), Казахстан (59), Вірменія (56), Бельгія (54), Іспанія (53), Швейцарія (53), інші (300) [8, с.74].

Порівнюючи кількість обслужованих іноземних туристів з країн лідерів по відвідуванню Закарпаття за 2017 і 2016 роки, можна візуально зобразити різницю в наведеній нижче діаграмі.

Рис.3 Динаміка відвідування Закарпаття іноземними туристами

Джерело: розробка автора за [8, с.65;9]

Зображені дані дозволяють стверджувати, що кількість іноземних туристів, які зупиняються у готелях та аналогічних засобах розміщення у 2017 році набагато зросла в порівнянні з 2016 роком. Так, кількість туристів з Угорщини збільшилася на 675 осіб, з Ізраїля – на 3660 осіб, з Словаччини – на 701 особу, з Польщі – на 693 особи, з США – на 1260 осіб, з Німеччини – на 781 особу. Проте, тенденція до збільшення кількості туристів не торкнулася Чехії, де кількість скоротилася на 611 осіб.

Окрім готелів, варто відмітити і спеціалізовані засоби розміщення. До їх мережі включають: санаторії, пансіонати з лікуванням, дитячі центри, будинки відпочинку, бази відпочинку [8, с.32].

До мережі спеціалізованих засобів розміщування у Закарпатті в 2017 році увійшли: 16 санаторіїв, 2 дитячі санаторії, 1 пансіонат з лікуванням, 3 дитячих заклади оздоровлення цілорічної дії та дитячих центри, 3 будинки відпочинку, 1 пансіонат відпочинку, 14 баз відпочинку та інших закладів відпочинку (крім турбаз), 2 оздоровчі заклади 1-2 денного перебування (рис.4).

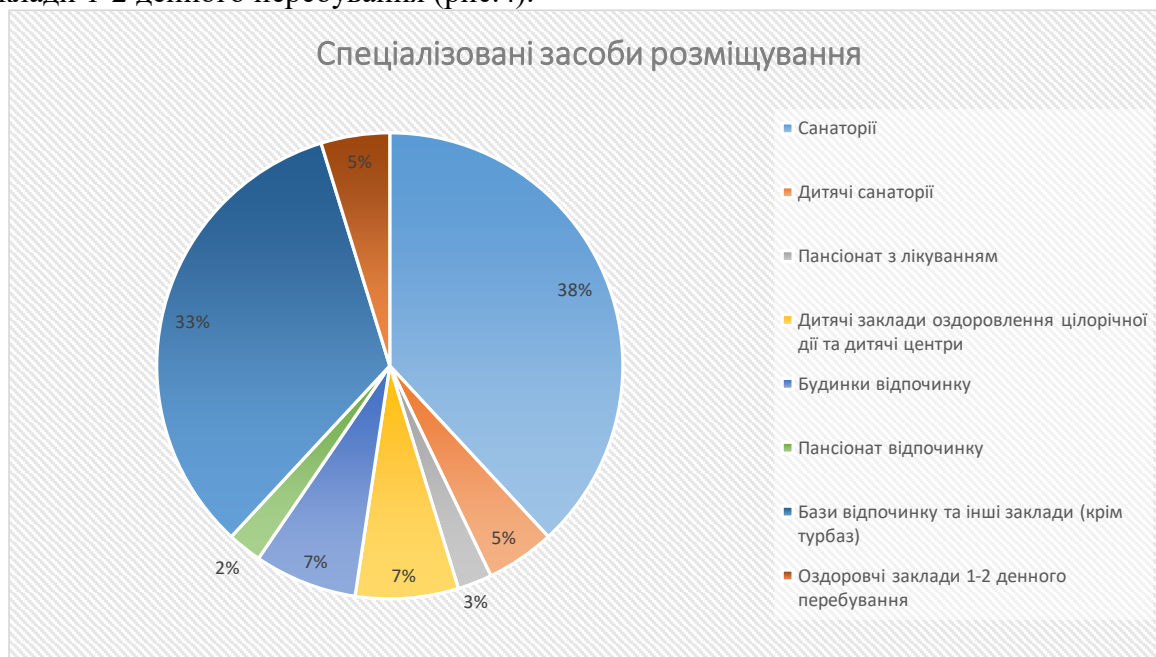

Рис.4 Структура спеціалізованих засобів розміщування у Закарпатті у 2017 році
Джерело: розробка автора згідно [8, с.32]

Найбільша кількість перерахованих суб'єктів зосереджена в Тячівському (31,0%), Свалявському (16,7%), Мукачівському (9,5%), Хустському, Ужгородському та Виноградівському (по 7,1%), Березівському та Міжгірському (по 4,8%) районах [10, с.176].

Упродовж року в діючих закладах було розміщено 75,2 тис. осіб, що на 15,8% більше ніж у попередньому році (у 2016 їх кількість складала 64,9 тис. осіб). З віковою структурою розміщено 66,3 тис. дорослих осіб та 8,9 тис. дітей. Із загальної кількості розміщених 1,5 тис. осіб – іноземці, 2,8 тис. осіб – постраждали від аварії на ЧАЕС. Загалом усіма відпочиваючими в оздоровчих закладах проведено 967,1 тис. ліжко-днів або 12,9 ліжко-дня в середньому однією особою.

Так, кількість розміщених осіб у спеціалізованих засобах розміщування по Україні становила 1526,0 тис. осіб, з них у Західному регіоні було найбільше у Львівській області - 116,5 тис. осіб. На другому місці по кількості розміщених осіб Закарпатська область - 75,2 тис. осіб, на третьому - Івано-Франківська (39,1 тис. осіб), на четвертому - Чернівецька (3,1 тис. осіб) [8, с.33].

Досліджуючи наявність ліжкового фонду у спеціалізованих закладах розміщування, то їх кількість по Закарпаттю в порівнянні з останніми 4 роками постійно зменшується, з 7769 у 2014 році до 5141 у 2017 році. Тенденція до зменшення ліжкового фонду за останній рік з 2016 по 2017 не торкнулася лише Мукачівського району (їх кількість збільшилася з 1086 до 1146 місць) та Тячівського району (збільшилася з 613 до 623 місць).

Ще однією вагомою складовою сфери гостинності є діяльність підприємств харчування.

Ресторанне господарство отримує значну частку доходів як від внутрішнього, так і міжнародного туризму, активізує валютні надходження, створює умови для «експорту» послуг і входження їх до міжнародного ринку. До того ж, «експорт» послуг здійснюється на досить вигідних умовах тому, що він не пов'язаний з транспортними витратами. Створюючи в Україні індустрію туризму, намагаючись гідно увійти до міжнародного ринку туристичних послуг, необхідно реконструювати діючі, будувати нові сучасні підприємства ресторанного господарства, здатні конкурувати з кращими ресторанами світу, завоювати авторитет і популярність [11].

Проте, майже відсутні статистичні дані, які б охоплювали цю ланку економіки.

Згідно наявних статистичних даних [12], в кінці 2017 року в області діяло 69 підприємств ресторанного господарства, проти 65 у кінці 2016 року. На рис.5 зображено динаміку зміни кількості підприємств ресторанного господарства.

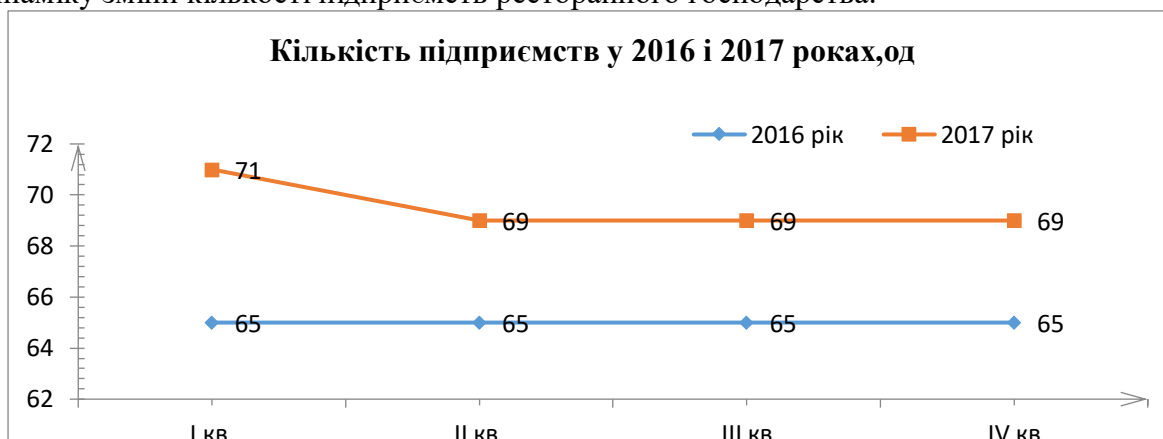

Рис.5 Динаміка зміни кількості підприємств ресторанного господарства (розробка автора)

Джерело: сформовано автором згідно [12]

Якщо порівнювати кількість підприємств громадського харчування по області, то найбільша їх кількість зосереджена в м.Ужгород – 12, м. Мукачево – 11, м. Берегово - 8, м. Хуст та Ужгородському районі - по 7, та Свалявському районі - 6 підприємств. Проте, інформація є неповною, так як багато даних не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України «Про державну статистику» щодо конфіденційності статистичної інформації.

Рис.6 Кількість підприємств харчування по містах та районах Закарпаття

Джерело: розробка автора згідно [12]

Але не зважаючи на кількість підприємств по містах та районах області, лідерами по обсягу реалізованих послуг у 2017 році були м,Ужгород – 23296,9 тис.грн, Ужгородський район – 9419,5 тис. грн., м,Берегово – 7179,5 тис.грн, Рахівський район – 5657,9 тис.грн , м. Мукачево- 5197 тис.грн.

Обсяг реалізованих послуг по кварталах 2016 і 2017 року зображено на рис.7.

Рис.7 Обсяг реалізованих послуг підприємствами харчування по кварталах 2016-2017 років

Джерело: розробка автора за [12]

Транспорт є невід’ємною складовою сфери гостинності. За участю в задоволенні туристичних потреб транспортні засоби належать до первинних, вторинних і третинних підприємств рекреаційного комплексу:

- первинні – транспортні підприємства, що беруть безпосередню участь в обслуговуванні туристів (залежно від використовуваних транспортних засобів виділяють автомобільний, автобусний, мотоциклетний, авіаційний, залізничний, велосипедний, водний на гребних судах, водний на моторних судах, кінний види туризму);

- вторинні – транспортні підприємства, що виконують внутрішні (міські) та зовнішні пасажироперевезення, але не спеціалізуються на перевезенні туристів;

- третинні – транспортні підприємства, що обслуговують промисловість та сільськогосподарські підприємства і тим самим опосередковано залучені в обслуговування туристів [13].

Взаємодія транспортного комплексу з сферою гостинності взаємовигідна. З одного боку, за даними Мінекономіки України, 80–90% доходу від пасажирських перевезень на транспорті одержується від обслуговування туристів. З іншого – завдяки транспорту до туристичного користування залучаються периферійні ділянки рекреаційного простору. А в умовах високого транзитного потенціалу, що має Україна, розвиток транспортної мережі міг би сприяти прискоренню інтеграції України в міжнародний економічний простір, а також збільшенню потоків іноземних туристів.

Існуюча система транспортного обслуговування туристів не в змозі забезпечити задоволення попиту останніх у високоякісних послугах і потребує реформування, особливо щодо проведення інноваційних змін, які неможливо впровадити без

відповідного обсягу інвестиційних ресурсів. Головними проблемами, які перешкоджають активізації процесу впровадження інновацій підприємствами, були і залишаються відсутність коштів, кваліфікованого персоналу, інформації про технології та ринки, труднощі знаходження партнерів з інноваційно-інвестиційної взаємодії [14, с. 132].

Аналізуючи стан пасажирських перевезень в Закарпатській області, можна відмітити, що кількість перевезених пасажирів залізничним, автомобільним (автобусами) та авіаційним транспортом невинно падає з 2005 року по сьогодні. Так, у 2005 кількість перевезень усіма вищеназваними видами транспорту складала 62,6 млн. пасажирів, у 2010 році- 58,1 млн. пасажирів, у 2015- 50,7 млн. пасажирів, у 2016- 40,9 млн. пасажирів, у 2017- 38,3 млн. пасажирів (рис.8).

Рис.8 Динаміка перевезень пасажирів різними видами транспорту
Джерело: сформовано автором згідно [10, с. 335].

Як видно на діаграмі, дані щодо перевезень пасажирів залізничним транспортом за 2016 і 2017 роки відсутні. Це пояснюється тим, що вони не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України «Про державну статистику» щодо конфіденційності статистичної інформації. Певний пріоритет у перевезенні пасажирів по Закарпатській області має автомобільний вид транспорту (автобуси).

Позитивним для розвитку сфери гостинності в області та залученню як іноземних так і вітчизняних туристів є запуск потягу Мукачево – Будапешт по євроколії 1435 мм, який робить зупинки також у Ніредьгазі та Дебрецені. Наступними планують запуснути по євроколії потяги до Словаччини та Чехії, що дозволить пасажирам не витратити години на заміну колісних пар і вичікувати черги на кордоні. Тобто м. Мукачево з його зручним сполученням з багатьма українськими містами і країнами ЄС має всі шанси стати великим залізничним хабом, а не тільки пасажирським [15].

Аналізуючи пасажирооборот автобусів по містах та районах Закарпатської області також можна спостерігати тенденцію до зменшення. Так, в порівнянні з 2016 роком по області кількість пасажиро-кілометрів зменшилася з 709,8 млн.пас.км до 673,4 млн. пас.км, тобто на 5%. Проте, це не стосувалося м. Мукачево, Виноградівського, Воловецького, Іршавського, Свалявського, та Хустського районів, де кількість пасажиро-кілометрів навпаки зросла [10, с.338].

Досліджуючи благоустрій автомобільних доріг загального користування, то за даними на 2017 рік налічується по області : 121 автопавільйон, 213 майданчиків (170

автобусних зупинок та 43 стоянки), 15 туалетів та 22 придорожні криниці та джерела питної води [10, с.342].

Для розвитку в'їзного туризму значення мають не тільки міжнародні автомагістралі, а також територіальні та районні дороги. Вони з'єднують між собою обласні та районні центри, а також основні аеропорти, залізничні вузли, курорти, об'єкти національного культурного надбання та природно-заповідного фонду, прикордонні автомобільні пункти пропуску міжнародного та міждержавного значення. Їх стан теж залишає бажати кращого [14, с. 131].

Щодо авіаційних перевезень, то область володіє єдиним аеропортом розміщеним у м. Ужгород. Зліт і посадка в аеропорту Ужгорода здійснюються із заходом літаків у повітряний простір Словаччини. Раніше його використання регулювалося міжурядовою угодою, але влітку 2016 року її термін закінчився. Для відновлення транскордонних послуг у словацькому повітряному просторі Україна повинна отримати сертифікацію EASA. Планується будівництво другого аеропорту у м. Мукачєво (на базі колишнього аеропорту), що також позитивно вплине на розвиток туризму, та сфери гостинності зокрема.

До сфери гостинності відносяться також заклади культури. Об'єктами культурного призначення, згідно Закону України «Про культуру», є цілісні майнові комплекси клубних закладів (клубів, будинків культури, палаців культури тощо), парків культури та відпочинку, бібліотек, музеїв, архівів історико-культурних заповідників, театральновидовищних закладів (театрів, філармоній, концертних організацій, музичних колективів, ансамблів тощо), кінотеатрів, інших закладів культури; пам'ятки культурної спадщини, предмети колекцій, зібрання, фонди, будівлі, споруди культурного призначення та інші культурні цінності [16].

Розвитком сфери культури на Закарпатті займається Департамент культури Закарпатської обласної державної адміністрації.

За даними на 2017 рік в області налічується 5 театрів, 14 музеїв, 3 концертні зали, 488 бібліотек, 462 клубні заклади. В порівнянні з 2016 роком театрів стало більше на 1, кількість бібліотек зменшилася з 493 до 488 та клубних закладів з 464 до 462 (з них 32 в міській місцевості, а 430 у сільській) [10, с. 165].

Найбільше клубних закладів розташовано у Мукачівському районі- 73, Іршавському та Ужгородському районах- по 46, Виноградівському- 40, та Берегівському- 38 (рис.9).

Рис.9 Кількість клубних закладів по міста та районах Закарпатської області
Джерело: розробка автора згідно [10, ст. 167].

Музейні фонди Закарпатської області складають 236,1 тис. експонатів основного фонду.

Висновки. Аналіз даних отриманих з статистичних збірників стосовно основних складових сфери гостинності показав, що наявність інформації щодо показників, які нас цікавлять, дуже обмежена, а подекуди навіть відсутня.

Отже, провівши економічний аналіз сфери гостинності Закарпаття та визначивши тенденції та потенціал області, необхідним є розробка методичного підходу щодо діагностики оцінки привабливості сфери гостинності.

Список використаних джерел:

1. Софронова Ю.Л. Современная индустрия гостеприимства: перспективы социологического анализа / Ю.Л. Софронова // Вестник НГТУ им. Р.Е. Алексеева. – 2014 – №2. – С. 66-72.
2. Мальська, М. П. Готельний бізнес: теорія та практика / М. П. Мальська, І. Г. Пандяк. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
3. Фролова, Т. А. Экономика и управление в сфере социально-культурного сервиса и туризма: конспект лекцій / Т. А. Фролова. – Таганрог: ТТИ ЮФУ. – 2010. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.aup.ru/books/m204/1_1.htm.
4. Елканова, Д. И. Основы индустрии гостеприимства; учебное пособие / Д. И. Елканова, Д. А. Осипов, В. В. Романов, Е. В. Сорокина. – М.: Дашков и Ко, 2010. – 248 с.
5. Котлер, Ф. Маркетинг. Гостеприимство и туризм / Филип Котлер, Джон Боуэн, Джеймс Мейкенз. – Издательство «ЮНИТИ», Москва. – 1998. – 630 с.
6. Баранова, А. Ю. Современные подходы к формированию оценки эффективности инвестирования индустрии гостеприимства [Электронный ресурс] / А. Ю. Баранова. – Режим доступа: <http://koet.syktsu.ru/vestnik/2009/2009-4/1/1.htm>.
7. Джанджугазова, Е. А. Маркетинг в индустрии гостеприимства; учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Джанджугазова Е. А. – М.: Издательский центр «Академия», 2003. – 224 с.
8. Закарпаття – санаторії та туризм у 2017 році: статистичний збірник / за ред. Г.Д. Гриник. – Ужгород. – 2018. – 102 с.
9. Закарпаття 2016 : статистичний щорічник / за ред. Г.Д. Гриник. – Ужгород. – 2017. – 500 с.
10. Закарпаття 2017 : статистичний щорічник / за ред. Г.Д. Гриник. – Ужгород. – 2018. – 478 с.
11. Кузнецова Н. М. Основы экономики готельного та ресторанного господарства : навчальний посібник / Н. М. Кузнецова. – К. : Інститут туризму, 1997. – 173 с.
12. Звіт про обсяги реалізованих послуг: дані державного статистичного спостереження ф. №1 – послуги (квартальна) – Ужгород. – 2018.
13. В'їзний туризм : навчальний посібник / [П. Ф. Коваль, Н. О. Алешугіна, Г. П. Андреева та ін.]. – Ніжин : Вид-во В. В. Лук'яненко, 2010. – 304 с.
14. Індустрія гостинності в Україні: стан і тенденції розвитку : монографія / за заг. ред. проф. В. М. Зайцевої; Запорізький національний технічний університет. – Запоріжжя : Просвіта, 2017. – 240 с.
15. Уніан: інформаційне агентство. Укрзалізниця запустила в тестовому режимі вузькоколіяку Мукачево – Будапешт [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <https://economics.unian.ua/transport/10338705-ukrzaliznitsyva-zapustila-v-testovomu-rezhimi-vuzkokolyuku-mukachevo-budapesht.html>
16. Про культуру: Закон України від 14.12.2010 р. № 2778-17 [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2778-17>.

Рецензент д.е.н., професор Мілашовська О.І.

УДК 331.56

Шубалий О.М., д.е.н., професор

Луцький національний технічний університет

ОЦІНКА МАСШТАБІВ І НАСЛІДКІВ МОЛОДІЖНОГО БЕЗРОБІТТЯ У РЕГІОНІ

У статті проведено оцінку тенденцій зміни показників безробіття молоді у Волинській області, а також подано пропозиції для вирішення цієї проблеми.

Ключові слова: безробіття, молодь, ринок праці, економічно активне населення, регіон.

Шубалий А.М.

ОЦЕНКА МАСШТАБОВ И ПОСЛЕДСТВИЙ МОЛОДЕЖНОЙ БЕЗРАБОТИЦЫ В РЕГИОНЕ